

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 59/24

Luksemburgā, 2024. gada 22. martā

Tiesas darbības statistika 2023. gadā: apstiprinājums strukturālam tiesvedību Tiesā pieaugumam

Kompetences sniegt prejudiciālus nolēmumus daļēja nodošana no Tiesas uz Vispārējo tiesu (kuras kapacitāte pēdējos gados ir dubultota) nodrošinās labāku darba slodzes līdzsvaru starp abām tiesām

Tiesa

1. Tiesā celto **tiešo prasību skaita pieaugums** (atcelšanas prasības un prasības sakarā ar pienākumu neizpildi, īpaši vides jomā).
2. Prejudiciālā nolēmuma lietās 2023. gadā Tiesai visvairāk iesniegti jautājumi brīvības, drošības un tiesiskuma telpas jomā (jo īpaši saistībā ar **patvēruma tiesībām**).
3. Lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ģeogrāfiskā izcelsme:
  1. pēdējā gada laikā Tiesā ir vērsušās pilnīgi visu dalībvalstu tiesas, un tas liecina par “tiesnešu dialoga” dzīvotspēju;
  2. lūgumu pieaugums no **Bulgārijas, Polijas un Rumānijas** tiesām.

Vispārējā tiesa

3. Ir pārsniegts **20 000 lietu sliekšnis, kas Vispārējā tiesā ierosinātas** kopš tās izveides ¹.
4. Ierosināto lietu skaita pieaugumu tostarp var vērot **intelektuālā īpašuma** un ekonomikas un monetārās politikas jomās (jo īpaši **banku tiesībās**).
5. Efektīvas lietu pārvaldības un tiesnešu skaita dubultošanās dēļ **palielinājies pabeigto lietu skaits un tiesvedības ilgums** saglabājies **apmierinošā līmenī** (vidēji 18,2 mēneši).
6. **Palielinājies to lietu skaits, kas izskatītas paplašinātā sastāvā**, kurā ir 5 tiesneši (123 lietas, proti + 23 %).

Abās tiesās ierosināto lietu skaits 2023. gadā pirmo reizi iestādes pastāvēšanas vēsturē pārsniedza simbolisko 2000 lietu sliekšni. Tomēr šajā kopsummā ir iekļautas 404 lietas, kas Vispārējā tiesā ierosinātas 2023. gada oktobrī un būtībā ir identiskas ². Ja neņem vērā šīs lietas, iesniegto prasību skaits, lai arī joprojām ļoti liels, tomēr ir tuvs iepriekšējo gadu skaitam (1710 prasības 2022. gadā un 1720 prasības 2021. gadā).

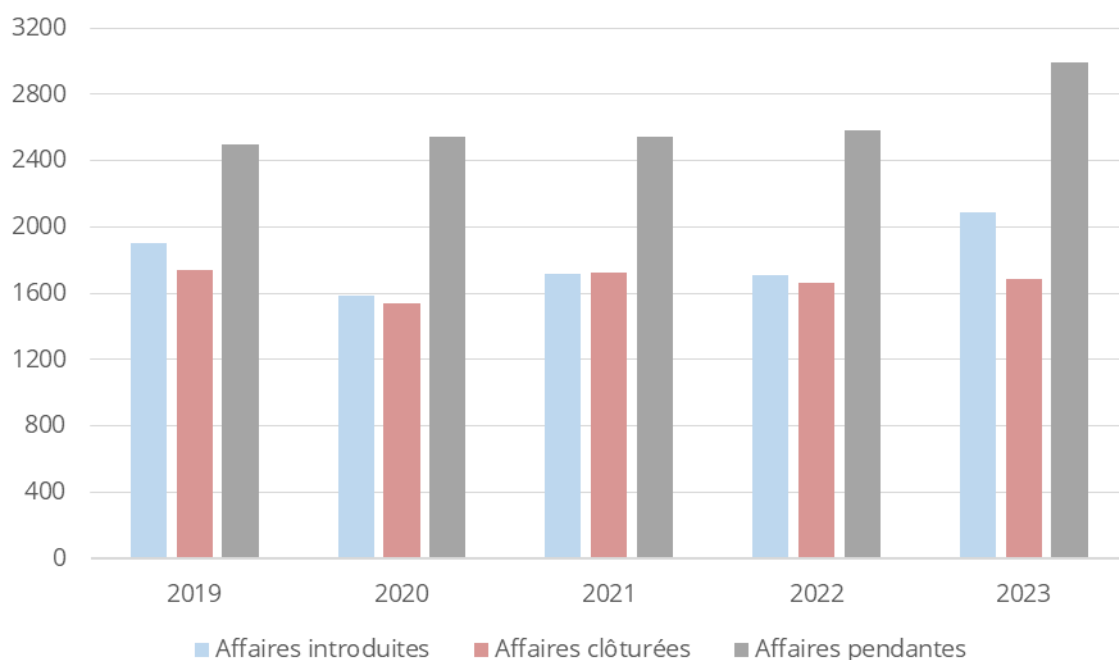
Tādējādi šie skaitļi apstiprina ierosināto lietu skaita pieauguma tendenci, kas novērota pēdējā desmitgadē. Šķiet, ka šis palielinājums ir strukturāls, jo īpaši Tiesā.

Tādējādi no 2014. līdz 2018. gadam Tiesa saņēma vidēji 723 lietas gadā, savukārt no 2019. līdz 2023. gadam šis vidējais rādītājs bija 833 lietas – vidējais pieaugums ir 15 % (110 lietas gadā).

Attiecībā uz izskatīto lietu skaitu Tiesa un Vispārējā tiesa 2023. gadā kopumā ir spējusi pabeigt 1687 lietas, kas ir nedaudz vairāk nekā vidēji pēdējos gados (1667 lietas gadā no 2019. līdz 2022. gadam).

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem izskatāmo lietu skaits savukārt ir palicis nemainīgs (neņemot vērā jau minētās 404 identiskās lietas, kas iesniegtas Vispārējā tiesā).

Iestādes tiesas darbības vispārīgā attīstība 2019.–2023. gadā

Pārskats	2019	2020	2021	2022	2023
Ierosinātās lietas	1905	1584	1720	1710	2092
Pabeigtās lietas	1739	1540	1723	1666	1687
Izskatāmās lietas	2500	2544	2541	2585	2990

Tiesa

Pagājušā gada statistika vēlreiz atspoguļo **Tiesas pēdējo gadu darbības noturīgo raksturu**. Tā 2023. gadā Tiesā izskatīta 821 lieta, kas ir par dažām lietām vairāk nekā 2022. gadā, un tajā pabeigtas 783 lietas – šis skaits ir samērā līdzīgs iepriekšējiem trīs gadiem. Vidējais tiesvedību ilgums visu veidu lietās kopā bija 16,1 mēnesis, bet izskatāmo lietu skaits 2023. gada 31. decembrī bija 1149 lietas.

Arī tiesvedību sadalījums pa lietu veidiem kopumā ir līdzīgs iepriekšējiem gadiem – prejudiciālie nolēmumi un apelācijas joprojām veido vairāk nekā 90 % no visām Tiesā iesniegtajām lietām. **Būtiska tendence, kura jāpiemin, ir tiešo prasību skaita pieaugums.** Lai gan 2021. gadā šis skaits sasniedza vēsturiski zemāko līmeni (tikai 29 jaunas

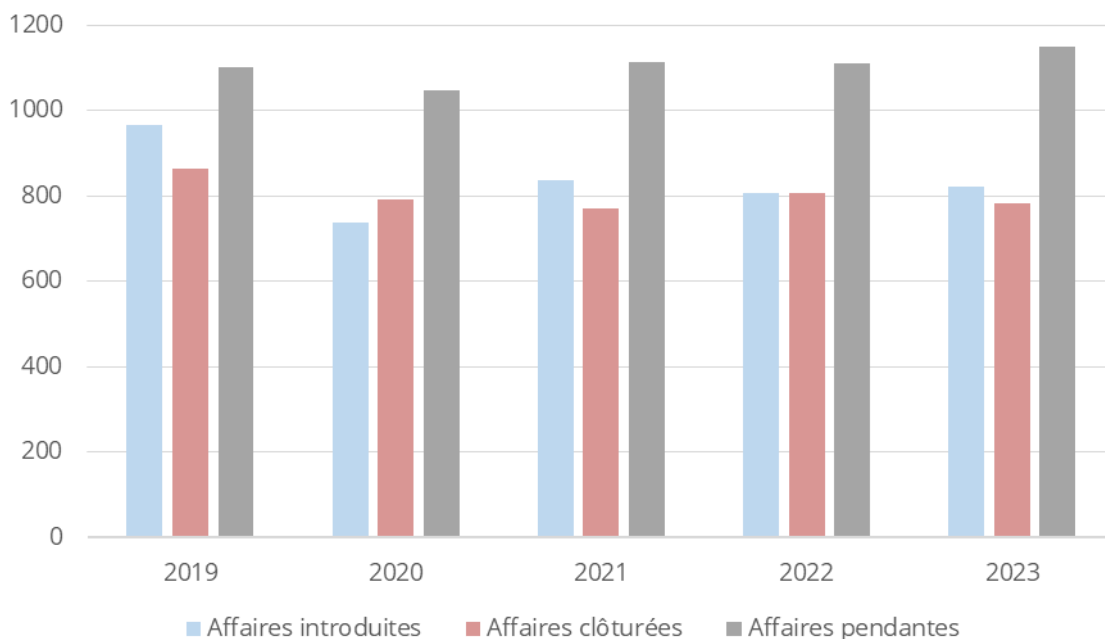
lietas), 2023. gadā tas pieauga līdz 60 lietām, proti, vairāk nekā divas reizes. Šis pieaugums skaidrojams gan ar to, ka ir palielinājies atcelšanas prasību skaits (8 prasības 2023. gadā, salīdzinot tikai ar 2 prasībām 2022. gadā), jo viena pati dalībvalsts (Polija) pagājušajā gadā iesniedza septiņas prasības par Savienības likumdevēja pieņemtajiem aktiem (vides aizsardzības un energoefektivitātes jomās), gan ar prasību sakarā ar pienākumu neizpildi skaita pieaugumu: Komisija 2023. gadā nolēma sākt vairākas paralēlas pārkāpumu procedūras pret dažām dalībvalstīm tostarp **vides** jomā.

Prejudiciāla nolēmuma lietās tieši brīvības, drošības un tiesiskuma jomā Tiesai 2023. gadā iesniegts visvairāk jautājumu (82), un lielākā daļa no tiem attiecas uz noteikumu interpretāciju saistībā ar patvēruma tiesībām un starptautiskās aizsardzības režīmu. Tāpat kā 2022. gadā, daudzi prejudiciālie jautājumi attiecās uz nodokļu (53), patērētāju tiesību aizsardzības (52) un transporta (40) jomām.

2023. gada pēdējos mēnešus iezīmēja sarunas saistībā ar likumdošanas pieprasījumu, ko Tiesa 2022. gada novembrī nosūtīja Eiropas Parlamentam un Padomei, lai, pirmkārt, **Vispārējai tiesai nodotu Tiesas kompetenci sniegt prejudiciālu nolēmumu sešās konkrētās jomās (pievienotās vērtības nodoklis (PVN), akcīzes nodoklis, Muitas kodekss, preču tarifu klasifikācija kombinētajā nomenklatūrā, kompensācija un atbalsts pasažieriem iekāpšanas atteikuma vai pārvadājumu pakalpojumu kavēšanas vai atcelšanas gadījumā, kā arī siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma)** un, otrkārt, paplašināt pārsūdzību par Vispārējās tiesas nolēmumiem pieļaujamības mehānisma, kas stājās spēkā 2019. gada maijā, piemērojamību.

Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētājs *Koen Lenaerts* norāda: "*Tādējādi Tiesa varēs vairāk koncentrēties uz tās kā Savienības konstitucionālās un augstākās tiesu iestādes pamatuzdevumiem. Tāpat kā pēdējos gados Tiesā ierosinātajās tiesvedībās ir raksturīgi sensitīvi temati, piemēram, tiesiskuma vērtību saglabāšana valsts tiesu sistēmas reformu kontekstā, patvēruma un imigrācijas politika, personas datu aizsardzība un konkurences noteikumu piemērošana digitālajā laikmetā, diskriminācijas apkarošana, kā arī vides, enerģētikas un klimata izaicinājumi.*"

Tiesas vispārīgā darbība – Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2019.–2023. gads)

Pārskats	2019	2020	2021	2022	2023
Ierosinātās lietas	966	737	838	806	821
Pabeigtās lietas	865	792	772	808	783
Izskatāmās lietas	1102	1047	1113	1111	1149

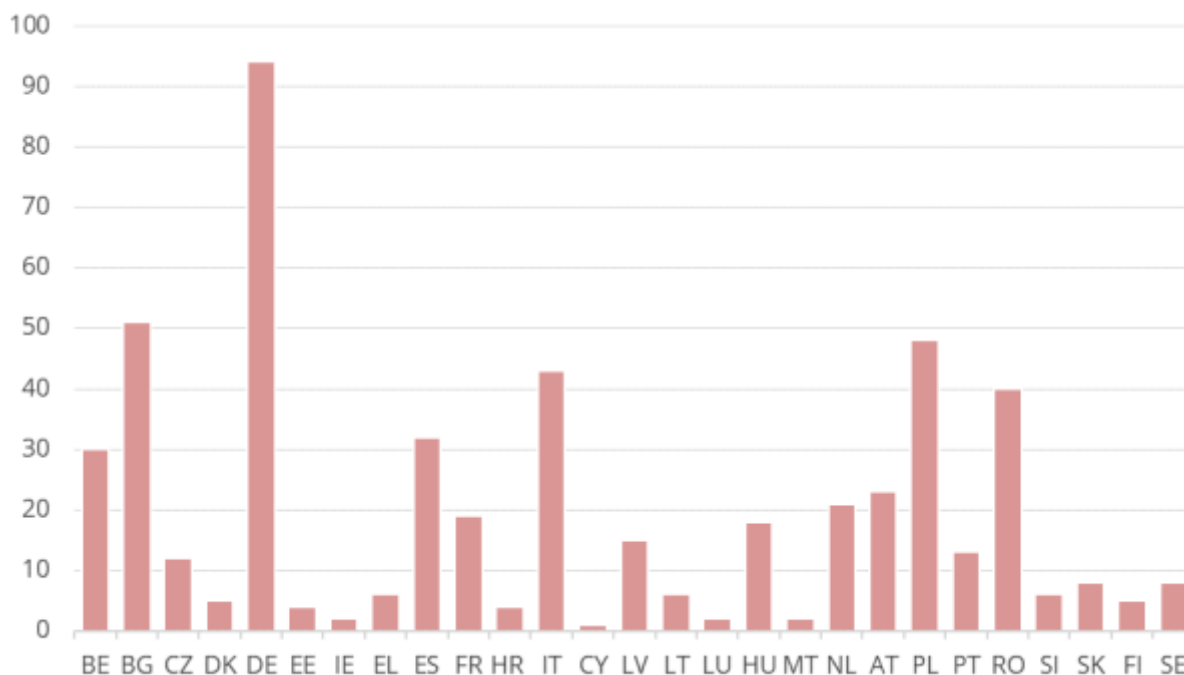
Attiecībā uz Tiesā 2023. gadā saņemto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ģeogrāfisko izcelsmi jānorāda, ka pagājušā gada laikā **Tiesā ir vērsušās pilnīgi visu dalībvalstu tiesas**, un tas liecina par Līgumos ieviestā "tiesnešu dialoga" dzīvotspēju.

Jānorāda, ka 2023. gadā vislielāko lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu skaitu Tiesā ir iesniegušas **Vācijas (94), Bulgārijas (51), Polijas (48), Itālijas (43), Rumānijas (40), Spānijas (32) un Beļģijas (30)** tiesas.

Attiecībā uz Poliju 2023. gadā iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu skaits ir lielākais kopš šīs valsts pievienošanās Eiropas Savienībai pirms 20 gadiem, savukārt Bulgārijas tiesu iesniegto lūgumu skaits 2023. gadā ir tuvu rekordlielajam šo tiesu nosūtīto lūgumu skaitam 2021. gadā (58 lūgumi).

Līdzīgu novērojumu var izdarīt par Rumānijas izcelsmes lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu. 2023. gadā Tiesai nosūtīt vismaz 40 lūgumus, Rumānijas tiesas ir iesniegušas lielu skaitu prejudiciālā nolēmuma lietu, kas arī atgādina 2019. gadā sasniegto maksimumu, kad Tiesai nosūtīti 49 lūgumi.

Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko Tiesā iesniegušas dalībvalstu tiesas (2023)

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	Total
30	51	12	5	94	4	2	6	32	19	4	43	1	15	6	2	18	2	21	23	48	13	40	6	8	5	8	518

Vispārējā tiesa

2023. gada laikā bija pilnībā redzamas sekas Vispārējās tiesas reformai, kas paredzēja tās tiesnešu skaita dubultošanu (Regula Nr. 2015/2422). To apliecina tiesas darbības statistika. Vispārējā tiesa pabeidza 904 lietas, bet tajā ierosināta 1271 lieta (868 lietas, ja neskaita jau norādītās 404 identiskās lietas, kas iesniegtas gada beigās). Turklāt vidējais tiesvedības ilgums tika saglabāts apmierinošā līmenī: vidēji 18,2 mēneši, kas ir efektīvas lietu pārvaldības rādītājs.

Vispārējās tiesas priekšsēdētājs *Marc van der Woude* norāda: "2023. gadā Vispārējā tiesa turpināja modernizācijas procesu, tostarp, lai uzlabotu apjomīgāko un sarežģītāko lietu izskatīšanu. Šādās lietās, kas parasti attiecas uz ekonomikas un finanšu tiesību jomu, ir vajadzīga proaktīva un pielāgota pieeja gan resursu piešķiršanas, gan darba plānošanas ziņā. Šī pieeja, kurā tiks iesaistīti pušu pārstāvji, ļaus samazināt tiesvedības ilgumu un mērķtiecīgāk reaģēt uz pušu vēlmēm."

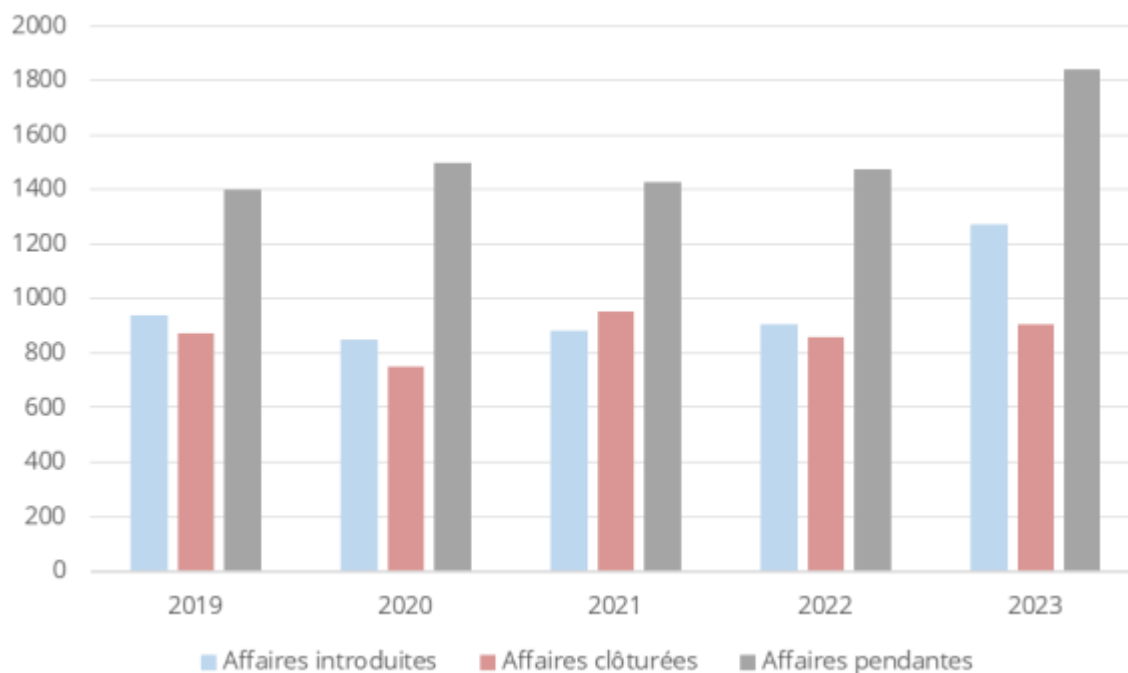
Attiecībā uz Vispārējā tiesā izskatīto strīdu jomām īpašs pieaugums ir novērojams **intelektuālā īpašuma** jomā (310 lietas salīdzinājumā ar 270 lietām 2022. gadā) un ekonomikas un monetārās politikas jomā, kas jo īpaši ietver **banku tiesības** (2023. gadā ierosinātas 56 jaunas lietas). Turklāt Vispārējās tiesas darbību turpināja papildināt tiesvedības par **ierobežojošiem pasākumiem**, taču mazākā mērā nekā 2022. gadā: 2023. gadā ierosinātas 63 lietas, salīdzinot ar 103 lietām 2022. gadā. Jaunās lietas šajā jomā galvenokārt (41 lieta no 63 lietām) attiecas uz virkni ierobežojošu pasākumu, ko Eiropas Savienība 2022. gadā noteica attiecībā uz fiziskām un juridiskām personām Krievijas un Ukrainas konflikta kontekstā. Jānorāda, ka 2023. gadā parādījās jaunas tiesvedības saistībā ar digitālo tirgu un pakalpojumu regulēšanu ³.

Apstiprinājusies arī tendence pieaugt tādu lietu skaitam, kas izskatītas paplašinātā sastāvā, kurā ir 5 tiesneši, proti, tās ir 123 lietas (+ 23 % salīdzinājumā ar 2022. gadu), kas veido gandrīz 14 % no visām pabeigtajām lietām. Tāpat jānorāda, ka vienu lietu (T-65/18 RENV, Venecuēla/Padome, par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar situāciju

Venecuēlā) Vispārējā tiesa izskatīja virspalātas sastāvā (15 tiesneši).

Papildus, gatavojoties kompetences sniegt prejudiciālu nolēmumu daļējai nodošanai konkrētās specifiskās jomās un pārsūdzību pieļaujamības mehānisma paplašināšanai, Vispārējā tiesa visu 2023. gadu strādāja pie nepieciešamajiem organizatoriskās kārtības grozījumiem, kā arī turpmāko procesuālo noteikumu izstrādes.

Vispārējās tiesas vispārīgā darbība – Ierosinātās, pabeigtās un izskatāmās lietas (2019.–2023. gads)

Pārskats	2019	2020	2021	2022	2023
Ierosinātās lietas	939	847	882	904	1271
Pabeigtās lietas	874	748	951	858	904
Izskatāmās lietas	1398	1497	1428	1474	1841

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Kontaktpersona presei: Stefaan van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Palieciēt ar mums!

¹ Reģistrējot lietu T-1148/23, *PAN Europe*/Komisija, kas iesniegta 2023. gada 8. decembrī.

² Šīs prasības (no T-620/23 līdz T-1023/23) attiecas uz grozījumiem Eiropas Parlamenta deputātiem paredzētajā brīvprātīgajā papildu pensiju shēmā.

³ Trīs prasītāji jau ir cēlušī četras prasības Vispārējā tiesā, lai apstrīdētu lēmumus, kas pieņemti saistībā ar vārtziņa iecelšanas procedūru: lietas [T-1077/23](#), *Bytedance*/Komisija (skat. arī Paziņojumu presi [Nr. 28/24](#)), T-1078/23, *Meta*/Komisija un T-1079/23 un T-1080/23, *Apple*/Komisija.